
POROČILO DELOVNEGA SREČANJA D.T2.5.2. na temo muzejev kot raziskovalnih središč

D.T2.5.3 Poročilo delovnega srečanja iz D.T2.5.2

**Back in the day - Krepitev institucionalnega sodelovanja na področju muzejev na prostem
in ohranjanja kulturne dediščine**

Vsebina

1 POVZETEK	3
2 POTEK DELOVNEGA SREČANJA.....	3
2.1 Namen in cilji delovnega srečanja	4
3 SMERNICE ZA DELO NA PODROČJU MUZEJEV KOT ZNANSTVENO-RAZISKOVALNIH IN IZOBRAŽEVALNIH SREDIŠČ	4
3.1 Vrzeli na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih središč	4
3.2 Smernice za raziskovalno in izobraževalno dejavnost.....	5
3.2.1 Regionalni etnografski raziskovalni prostor	5
3.2.2 Verodostojen vir zgodovinskega doživetja in lokalne zgodovine	5
3.2.3 Predaja znanja preko aktivne participacije obiskovalcev	6
3.2.4 Uporaba digitalne tehnologije pri predaji znanja.....	6

1 POVZETEK

Delovno srečanje na temo muzejev kot raziskovalnih središč je potekalo v sklopu projekta **Back in the day – Krepitev institucionalnega sodelovanja na področju muzejev na prostem in ohranjanja kulturne dediščine**, katerega primarni namen je ohranjanje, predstavitev in promocija kulturne dediščine čezmejnega območja Slovenije in Madžarske v obliki **muzejev na prostem**. Akterji s področja ohranjanja in upravljanja s kulturno dediščino se poleg odgovornosti, ki izhaja iz smotrnega ravnanja in ohranjanja dediščine, njenega predstavljanja, ozaveščanja, informiranja javnosti in promocije dediščine soočajo tudi z nalogami s področja raziskovanja, saj se lahko muzeji razvijajo tudi v znanstveno-raziskovalna središča.

Muzeji na prostem poleg svoje primarne vloge varovanja, ohranjanja in predstavljanja kulturne dediščine opravljajo tudi vlogo znanstveno-raziskovalnih središč. Raziskovalna dejavnost v muzeju na prostem vpliva na izbiro kulturnih spomenikov, njihovo interpretacijo in kontekstualizacijo, zato morajo biti zaposleni v muzejih ustrezno izobraženi in usposobljeni tudi na tem področju. Pri raziskovanju poleg strokovnjakov (etnologi, zgodovinarji, geografi, arhitekti, sociologi...) sodelujejo tudi ljubitelji (prebivalci lokalne skupnosti), študentje različnih strokovnih področij in šolarji pod strokovnim mentorstvom. V večini muzejev se nato na podlagi raziskav objavljajo tudi monografske publikacije, ki pomembno dopolnjujejo muzejsko ponudbo.

V sklopu delovnega srečanja nagovarjamo izzive, s katerimi se na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih središč soočajo muzejski delavci, upravitelji in ohranjevalci dediščine ter potencialne, ki jih lahko izkoristimo. Pregledamo tudi analizo stanja v obeh državah, predvsem primere dobrih praks, ki nam lahko služijo za zgled.

2 POTEK DELOVNEGA SREČANJA

Dvodnevno delovno srečanje na temo muzejev kot znanstveno-raziskovalnih središč je potekalo v prostorih RIS Dvorca Rakičan v **četrtek, 6. in v petek, 7. decembra 2018**.

Delovno srečanje je bilo namenjeno proučevanju stanja in izobraževanju zaposlenih na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih središč v obeh partnerskih državah. Obe partnerski organizaciji sta v četrtek predstavili stanje v svoji državi oz. regiji, obstoječe izzive in potencialne ter svojo prakso na tem področju. Dotaknili smo se tudi teme izvajanja raziskav, sodelovanja z drugimi strokovnjaki in pripravo publikacij, ki so dandanes del ponudbe že skoraj vsakega muzeja. Na podlagi četrtkovih predstavitev ter pregleda teoretičnih usmeritev in primerov dobrih praks smo v petek skupaj preučili nove poglede in pristope ter analizirali možnosti za prenos le teh v kontekst svoje organizacije, upoštevajoč vrzeli in izzive ter potencialne in priložnosti, ki se nam ponujajo.

Dvodnevnega delovnega srečanja, **6. in 7. decembra 2018 v Rakičanu** smo se udeležili **predstavniki projektnih partnerjev** in tudi drugi deležniki s tega področja.

2.1 Namen in cilji delovnega srečanja

Namen in cilji delovnega srečanja so bili pregled stanja na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih središč z regionalne in nacionalne perspektive, pregled dobrih praks v obeh državah in ocena relevantnosti njihovega morebitnega prenosa z vidika posamezne organizacije. Obenem je bil namen delovnega srečanja tudi preučitev obstoječih izzivov in potencialov v obeh partnerskih organizacijah ter oblikovanje rešitev in smernic za delo na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih središč. Posebno pozornost smo namenili temu, kako si lahko medorganizacijsko in ob vključevanju drugih deležnikov pomagamo pri razvoju znanstveno-raziskovalnega in izobraževalnega središča.

3 SMERNICE ZA DELO NA PODROČJU MUZEJEV KOT ZNANSTVENO-RAZISKOVALNIH IN IZOBRAŽEVALNIH SREDIŠČ

V sklopu diskusije ob teoretičnem pregledu koncepta muzejev kot znanstveno-raziskovalnih središč smo udeleženci opredelili rešitve in smernice za delo na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih središč, in sicer na čezmejnem območju, vključujoč obe partnerski organizaciji.

3.1 Vrzeli na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih središč

Na področju muzejev kot znanstveno-raziskovalnih in izobraževalnih središč smo zaznali naslednje vrzeli oz. pomanjkljivosti:

- omejena razvitost raziskovalne dejavnosti v muzejih v Prekmurju ter pomanjkanje znanja med zaposlenimi o znanstveno-raziskovalni in izobraževalni dejavnosti muzejev

- pomanjkanje večjih znanstveno-raziskovalnih centrov s področja zgodovine v Prekmurju
- pomanjkanje zavedanja o raziskovalni, znanstveni in izobraževalni vlogi muzejev med javnostjo
- nezadostno sodelovanje med panogami, različnimi organizacijami/institucijami s področja zgodovinske znanosti in kulture, kulturne dediščine (muzeji, izobraževalne institucije, društva, turistične agencije, ponudniki nočitev, kulinarike ...)
- nezadostni finančni viri
- nezadosten prenos znanja na obiskovalce (predvsem omejena uporaba priložnosti, ki jih za prenos znanja ponujajo nove digitalne tehnologije).

3.2 Smernice za raziskovalno in izobraževalno dejavnost

3.2.1 Regionalni etnografski raziskovalni prostor

Močan temelj za strokovno delo Vaškega muzeja Göcsej pomeni dobro izobražena in usposobljena strokovna ekipa muzeja. V muzeju se v zadnjih letih organizira tudi nove periodične razstave, strokovne projekte in znanstvene konference. S pomočjo medorganizacijskega sodelovanja in učnih izmenjav zaposlenih lahko tudi RIS Dvorec Rakičan temeljito nadgradi svojo raziskovalno dejavnost. Z čezmejnimi povezovanjem in preučevanjem etnografije okoliških, ob meji živečih narodov pa lahko obe organizaciji postaneta regionalni etnografski raziskovalni prostor.

3.2.2 Verodostojen vir zgodovinskega znanja in lokalne zgodovine

Tako v Sloveniji kot na Madžarskem se večina raziskovalne in izobraževalne dejavnosti na področju zgodovine odvija v središču države, v Ljubljani oz. Budimpešti. Za obravnavo lokalne zgodovine pa skrbijo podeželski, pokrajinski muzeji in znanstvene ustanove, ki se pogosto soočajo z omejenimi (finančnimi in drugimi) viri. Muzeji so verodostojen vir zgodovinskega znanja, zato je pomembno, da je tudi lokalna zgodovina, lokalna kulturna dediščina primerno zastopana in predstavljena. Skladno z Nacionalnim programom kulture za leto 2018-2025 morajo lokalne skupnosti in regijski muzeji prevzeti večjo vlogo in odgovornost pri ohranjanju, krepitvi in promoviranju spomina na preteklost, lokalne identitete, izročila in kulturne dediščine v občinah ter pri obnavljanju, urejanju in predstavljanju lokalnih spomenikov in zbirk kulturne dediščine javnosti. To je mogoče z vzpostavitvijo področne mreže javnih zavodov na tem področju.

3.2.3 Predaja znanja preko aktivne participacije obiskovalcev

Za obiskovalce so še posebej zanimive interaktivne predstavitve v katerih lahko tudi sami aktivno sodelujejo. Na takšen način so pogosto predstavljene tradicionalne domače obrti (lončarstvo), dediščine in običaji (ples, petje, kmečka opravila, sezonska dela), ki naredijo obisk muzeja za pravo doživetje. Tovrstne neformalne oblike učenja lahko vključujejo tudi predstavitve zgodovine lokalno umeščenih obrti in ponovno poučevanje stoletnih izkušenj tradicionalnega načina življenja blizu narave, ki so lahko še danes uporabne.

3.2.4 Uporaba digitalne tehnologije pri predaji znanja

Veliko priložnost predstavlja tudi sodobna tehnologija. Povečan dostop do tehnologij, kot je internet je omogočil, da lahko vsak dostopa do velikega števila informacij, jih analizira in interpretira. Raziskovalne, izobraževalne in kulturne institucije morajo zato postati posredniki teh informacij in znanje posredovati na pregleden in zanimiv način (preko npr. digitalnih knjižnic, prosto dostopnih znanstvenih revij/časopisov na internetu, virtualnih muzejev itd.). Z uporabo tehnologije se lahko obiskovalcem naredi predstavljena tematika tudi bolj zanimiva, zabavna, z boljšo ponazoritvijo se lahko olajša prenos znanja. Uporaba teh tehnik je primerna še posebej za otroke, ki imajo manjšo koncentracijo in pozornost.